

VYJADRENIE K NÁVRHU NA ZLÚČENIE PROTIMONOPOLNÉHO ÚRADU SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ÚRADU PRE VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (PMÚ) reaguje na medializovanú informáciu o návrhu na zlúčenie PMÚ a Úradu pre verejné obstarávanie (ÚVO). Tento návrh je odôvodňovaný zefektívnením činností oboch úradov z dôvodu príbuznosti agendy a potenciálnou úsporou, ktorá by z tohto titulu mohla vzniknúť. Zároveň navrhovatelia poukazujú na príklad Českej republiky (ČR), kde kompetencie oboch uvedených úradov zastrešuje jeden úrad – Úrad pro ochranu hospodářské soutěže.

Napriek tomu, že rešpektujeme právomoc vlády predkladať návrhy zákonov, ktoré môžu smerovať k zmene inštitucionálnych nastavení nezávislých regulačných úradov, dovoľujeme si uviesť, že takýto návrh považujeme za nesprávny a neefektívny vzhľadom na to, že neprinesie očakávané výsledky. Zároveň sa domnievame, že zlúčenie oboch inštitúcií je z krátkodobého hľadiska prakticky nerealizovateľné. Dôvody, ktoré nás vedú k uvedenému záveru sú nasledovné:

- Úspory z prípadného zlúčenia oboch inštitúcií budú minimálne, resp. náklady vyplývajúce zo zlúčenia prevýšia prípadné úspory.
- S ohľadom na požiadavky vyplývajúce z práva Európskej únie (EÚ) bude môcť zlúčenie inštitúcií nastať až po uplynutí funkčných období súčasného vedenia oboch úradov.
- Zlúčenie inštitúcií nebude mať žiaden dopad na efektivitu oboch inštitúcií, keďže kompetencie oboch úradov sú odlišné s minimálnymi, respektíve žiadnymi prekryvmi.

A. K prípadným úsporám:

1. Personálne náklady

a. Vedenie úradov

- Činnosť oboch úradov je upravená právom EÚ. V prípade PMÚ – kompetencie a požiadavky na inštitucionálne nastavenie fungovania PMÚ vyplývajú zo Smernice ECN+.¹
- Smernica ECN+ upravuje striktné požiadavky na nezávislosť PMÚ, pričom uvádza aj presné požiadavky na menovanie a prípadné odvolanie osôb, ktoré prijímajú rozhodnutia v mene PMÚ. Tieto osoby môžu byť z funkcie odvolané iba ak nespĺňajú podmienky vyžadované na plnenie ich povinností (tieto musia byť jednoznačne a vopred stanovené v národnom práve) alebo boli uznané za vinné za závažné pochybenie podľa vnútroštátneho práva.
- Z judikatúry Súdneho dvora EÚ zároveň vyplýva, že požiadavka na nezávislosť inštitúcií, akou je napríklad PMÚ, bráni tomu, aby osoby, ktoré prijímajú rozhodnutia v mene týchto inštitúcií, mohli byť predčasne odvolané zo svojich funkcií z dôvodu inštitucionálnej reformy spočívajúcej v zlúčení viacerých takýchto inštitúcií.²

Z týchto dôvodov by prípadné zlúčenie oboch úradov neprinieslo úspory v podobe zrušenia/zlúčenia úloh vedúcich funkcionárov. V prípade PMÚ ide o funkcie predsedu (funkčné obdobie skončí 29. 2. 2028), podpredsedu (funkčné obdobie skončí 31. 7. 2028)

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1 o posilnení právomocí orgánov na ochranu hospodárskej súťaže v členských štátoch na účely účinnejšieho presadzovania práva a o zabezpečení riadneho fungovania vnútorného trhu

² [Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-424/15](#), obdobne aj [Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-288/12](#)

a členov rady PMÚ (ďalších 6 osôb, ktorí sú vymenovaní priebežne, pričom aktuálne posledné funkčné obdobie uplynie v roku 2026).

b. Zamestnanci úradov

- PMÚ a ÚVO plnia odlišné úlohy a v ich kompetenciách nie je prienik. Z tohto dôvodu nie je možné očakávať úspory v počte pracovníkov plniacich úlohy vyplývajúce z kompetencií oboch úradov.
- Čo sa týka tzv. podporných pozícií, PMÚ je už v súčasnom stave významne efektívnym úradom s minimálnym počtom zamestnancov vykonávajúcich túto agendu, resp. táto agenda je u väčšiny zamestnancov kumulovaná s inou. Z tohto dôvodu a z dôvodu rozdielného miesta, kde úrady sídlia, neočakávame úsporu na počte takýchto zamestnancov.

2. Iné náklady

a. Náklady na sídlo

- Oba úrady sídlia v odlišných budovách, pričom žiadna z týchto budov nemá dostatočný priestor pre zamestnancov oboch úradov.
- PMÚ má uzatvorenú zmluvu na nájom priestorov do roku 2035 a jej ukončenie by bolo spojené so zvýšenými nákladmi pre štát.

Z týchto dôvodov nie je možné očakávať úspory z nákladov na priestory (a tým pádom aj na mnohé tzv. podporné pozície) v dôsledku zlúčenia inštitúcií.

B. K prípadnej zvýšenej efektivite/synergie z činnosti zlúčených inštitúcií

Oba úrady vykonávajú odlišné kompetencie, pri ktorých nedochádza k prieniku. Predovšetkým sledujú úplne **odlišné ciele** pri výkone svojich právomocí. Z tohto dôvodu nemožno očakávať zvýšenú efektivitu zlúčených inštitúcií:

- Hlavným cieľom PMÚ je odhaľovanie a trestanie už spáchaných deliktov podnikateľov spočívajúcich v zneužívaní ich dominantného postavenia, resp. v uzatvorení zakázaných vertikálnych a horizontálnych dohôd. Na výkon týchto úloh má PMÚ silné vyšetrovacie právomoci, keďže odhaliť protiprávny delikt je nesmierne náročné a tento proces má povahu trestnoprávneho vyšetrovania. PMÚ ďalej schvaľuje alebo zakazuje budúce koncentrácie podnikateľov na trhu. PMÚ je zároveň koordinátorom štátnej pomoci.
- ÚVO vykonáva dohľad nad procesom verejného obstarávania, zmyslom ktorého je vo vymedzenom čase efektívne realizovať nákup tovarov, prác a služieb z verejných zdrojov. Ide teda o úplne odlišné kompetencie

Jediným priesečníkom v činnosti oboch úradov je posudzovanie možných kartelov vo verejných obstarávaníach zo strany PMÚ. Vecne však ide o odlišnú agendu, ako tá, ktorá sa týka činnosti ÚVO. Prípadné synergie týkajúce sa tejto činnosti dosahujeme už v súčasnosti na základe fungujúcej spolupráce medzi oboma inštitúciami v súlade s memorandom o spolupráci.

Príklad ČR nepredstavuje zásadný vzor úspešnej synergie v zastrešení oboch kompetencií. Nakoniec, v samotnej ČR je aktuálna debata o prípadnom rozdelení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže na

samostatnú časť venujúcu sa verejnému obstarávaniu a samostatnú hospodársku súťaž.³ Obdobné debaty sú vedené aj v ďalších krajinách EÚ, kde je možné spomenúť napríklad Španielsko, ktoré má regulačný úrad disponujúci právomocami vo viacerých oblastiach, avšak vláda zvažuje jeho rozdelenie pre zvýšenie efektivity.⁴

Pretože si uvedomujeme potrebu budovania efektívnej verejnej správy, radi sa ako zástupcovia menších inštitúcií zúčastníme diskusie na túto tému. Všeobecné spájanie nezávislých inštitúcií s rozdielnou agendou však nepovažujeme za hospodárne, efektívne, účinné a ani účelné. Zároveň upozorňujeme, že možné zlučovanie inštitúcií je limitované právom EÚ, ktoré kladie významné požiadavky na nezávislosť regulačných orgánov. Z tohto dôvodu je potrebné, aby akékoľvek zmeny v inštitucionálnom nastavení prebehli na základe odbornej a celospoločenskej zhody, ktorá bude garantovať stabilitu a nezávislosť týchto inštitúcií.

³[*Experti debatovali o reformě ÚOHS: Většina podpořila kolektivní rozhodování o přezkumu veřejných zakázek*](#), cit.: „Nejviditelnější změnou by podle návrhu reformy mělo být rozdělení úřadu tak, aby dohled nad veřejnými zakázkami řešil nový samostatný úřad, a ÚOHS v budoucnu řešil pouze hospodářskou soutěž. K tomu se přiklání i většina zúčastněných expertů. Oddělené úřady jsou v zemích EU běžným modelem. Kauzy ÚOHS kolem zakázek navíc dlouhodobě zastiňují neméně důležitou agendu hospodářské soutěže.“

⁴[*Spanish government plans to split up CNMC*](#)